

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BRANDUOLINĖS ENERGIJOS ĮSTATYMO NR. I-1613 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Įgyvendinant 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvos 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. liepos 8 d. Tarybos direktyvos 2014/87/Euratomas, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (toliau – Direktyva), reikalavimus dėl branduolinės energetikos reguliatoriaus nepriklausomumo, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme (toliau – BEĮ) nustatyta, kad VATESI funkcijos yra atskirtos nuo kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų, užsiimančių branduolinės energetikos plėtra ar branduolinės energijos panaudojimu, įskaitant elektros energijos gamybą, funkcijų. Siekiant užtikrinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (toliau – VATESI) nepriklausomumą valstybės valdymo sistemoje, BEĮ nustatyta, kad VATESI savininkė yra valstybė, jos teisės ir pareigos įgyvendina Vyriausybė. Vyriausybė tvirtina ir VATESI nuostatus.

BEĮ 23 straipsnio 4 dalyje nustatyta VATESI viršininko ir jo pavaduotojų konkretaus atlyginimo nustatymo procedūra: Ministras Pirmininkas, vadovaudamasis Lietuvos statistikos departamento skelbiama informacija, kiekvieniems metams tvirtina VATESI viršininko ir jo pavaduotojų konkretų atlyginimo dydį. Tokia VATESI viršininko ir jo pavaduotojų konkretaus atlyginimo nustatymo procedūra iš esmės yra perteklinė ir kurianti papildomą administracinę naštą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai. Ši procedūra iš esmės nepadidina konkretaus atlyginimo nustatymo skaidrumo, kadangi atlyginimo dydis yra nustatytas įstatyme ir priklauso nuo Lietuvos statistikos departamento apskaičiuoto branduolinės energetikos objekto (objektų) eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir (ar) uždarytų radioaktyviųjų atliekų saugyklų ar atliekynų priežiūros veiklą, darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių vidurkio dydžio.

Energetikos ministerija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, parengė BEĮ 23 straipsnio 4 dalies pakeitimo projektą (toliau – BEĮ projektas), kuriame įtvirtinamas atlyginimų nustatymo mechanizmas be konkretaus taikytino dydžio tvirtinimo procedūros, kuriuo vadovaujantis atlyginimai būtų perskaičiuojami atsižvelgiant į ūkio subjektų, įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis vykdančių branduolinės energetikos objekto (objektų) eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir (ar) uždarytų radioaktyviųjų atliekų saugyklų ar atliekynų priežiūros veiklą, darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių vidurkio dydį, kurį teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas.

Įvertinus VATESI veiklos svarbą ir jos specifiką: branduolinės energetikos srities veiklos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą, šios institucijos valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo tvarkos pobūdis (tai yra, darbo užmokesčio formavimą ne pareiginės algos koeficiento pagrindu, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme (toliau – Pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas), o siejant darbo užmokestį su šalies ūkio darbuotojų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių dydžiu), atitinka šių valstybės pareigūnų atsakomybę ir būtiną kvalifikaciją.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VATESI viršininko ir jo pavaduotojų darbo užmokesčio nustatymo modelis nėra precedento neturinti praktika teisėkūros srityje, kadangi išskirtinė darbo užmokesčio formavimo tvarka šiuo metu taikoma ir kitiems specifines funkcijas vykdančių institucijų vadovaujantiems asmenims, pvz., Lietuvos banko valdymo organų nariams (Lietuvos Respublikos

Lietuvos banko įstatymo 17 straipsnio 4 dalis), t. y. jų darbo užmokesčio teisiniai pagrindai nustatyti ne Pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme, o tų institucijų veiklos pagrindus apibrėžiančiame teisės akte.

Esamas darbo apmokėjimo mechanizmas leidžia užtikrinti pakankamą šios institucijos valstybės pareigūnų atlyginimą už atitinkamo sudėtingumo ir didelės atsakomybės darbą, sudaro galimybes pritraukti tokias atsakingas pareigas eiti itin aukštos kvalifikacijos asmenis ir užtikrinti jų nepriklausomumą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja Asta Žalnieriūtė, tel. 8 706 64 780, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt), tiesioginis rengėjas – vyriausiasis specialistas Renatas Šumskis, tel. 8 706 64 600, el. p. renatas.sumskis@enmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

BEĮ 23 straipsnio 4 dalimi yra nustatyta VATESI viršininko ir jo pavaduotojų darbo apmokėjimo tvarka: VATESI viršininko atlyginimas lygus keturiems, o viršininko pavaduotojų – trims ūkio subjektų, įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis vykdančių branduolinės energetikos objekto (objektų) eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir (ar) uždarytų radioaktyviųjų atliekų saugyklų ar atliekynų priežiūros veiklą, darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, vidurkio dydžiams, o Ministras Pirmininkas, vadovaudamasis Lietuvos statistikos departamento skelbiama informacija, kiekvieniems metams tvirtina VATESI viršininko ir jo pavaduotojų konkretų atlyginimo dydį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Patikslinus BEĮ projektu BEĮ 23 straipsnio 4 dalį, bus nustatytas atlyginimų nustatymo mechanizmas be konkretaus taikytino dydžio tvirtinimo procedūros, kuriuo vadovaujantis atlyginimai būtų perskaičiuojami atsižvelgiant į ūkio subjektų, įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis vykdančių branduolinės energetikos objekto (objektų) eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir (ar) uždarytų radioaktyviųjų atliekų saugyklų ar atliekynų priežiūros veiklą, darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių vidurkio dydį, kurį teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus BEĮ įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai BEĮ projekto įgyvendinimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai BEĮ projektas nesusijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų įstatymų, galiojančių įstatymų keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

BEĮ projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos Sąjungos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

BEĮ projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus BEĮ projektą, turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 21 d. nutarimas Nr. 1103 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymą ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymą“. Šio nutarimo 1.3 papunktyje yra nustatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija teisės aktų nustatyta tvarka Ministrui Pirmininkui teikia tvirtinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ir jo pavaduotojų konkretų atlyginimo dydį, o 1.4 papunktyje nustatyta, kad Lietuvos statistikos departamentas parengia ir pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai informaciją apie Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytų ūkio subjektų darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį. Priėmus BEĮ projektą reikėtų šio nutarimo 1.3 papunktį pripažinti netekusiu galios, o 1.4 papunktyje vietoj Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nurodyti VATESI. Atsakinga institucija už projekto pateikimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

BEĮ projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

BEĮ projektas viešai paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, siūlant suinteresuotiems ir kitiems asmenims teikti pastabas ir pasiūlymus.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno Eurovoc terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai yra „branduolinė energetika“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Energetikos ministras

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

Žygmantas Vaičiūnas

2018-06-01